

ГЛАС ВАЉЕВА

ИЗДАВИ СВАКЕ НЕДЕЉЕ

Власник у име издавачког одбора
ПЕТАР М. ТАДИЋ, зотекар
ТЕЛЕФОН БР. 22.

ПРИВРЕДНО-КУЛТУРНИ ЛИСТ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР

ПРЕТЛАТА:

за 8 месеци 25 динара, за годину 50 динара,
за иностранство 100 динара.

Седиште на савици. Цена поштом бр. 53.733.

Број 47.

Главни уредник: НЕД. С. САВИЋ учитељ у пензији

Година V.

Да ли је у животу Закон о општинским кошевима (амбарима) и фондовима?

Путовао сам пре неколико дана возом из Београда за Ваљево. У вагону је било пуно света, разно-разног, па је и разно-разни говор вођен. Дошло је на дневни ред и питање ово-годишње летине — па и лањске глади. У друштву је био и један угледан господин из Обреновца који рече:

— Наша Посавина ће прошлу годину, а и рочио пролеће ове 1932 год. добро упамтити. Глад је издала, ама права глад нашим питомим селима, да се чудим како је овај свет остао жив. Ретка је кућа била у нашој Посавини да се у њој није гладовало. Па како је била оскудица у људској храни, чини ми се, двапут је била већа у сточној. Појела је стока сламу са вишегодишњих кошара...

Али ова је година надокнадила све муке прошлогдишње. Родило је све. Све, што се рекне и дрво и камен, сем што је шеница подбацила због „рже“. Не нема ни за четвртину лањског рода. Али је кукуруз све надокнадио, а он и јесте наша главна храна. Кад он роди, сат је и народ и стока...

Има домаћина у нашој Посавини, и сједне и друге стране Саве да просто незнају где ће да сместе толики кукуруз. Напунили су чардаке, таване, штале, зграде, па им још читаве рпе леже по пољу... Има доста људи који су нашли по 10, 15, 20 па и више вагона кукуруза у клипу.

Неко ће рећи: па помишља ли тај свет на прошлу глад.

— Не брате, све је то заборавило.

— А шта је са властима, да ли оне врше своју дужност. Пуне ли се општински кошевци? Или ће се сав овогодишњи род проћердати па кад после наступи глад, дај државу помоћи. Помре народ!

Благословена ти беше малена Србија. Некако мање свет тражаше помоћи од државе но је се више уздао „у се и у своје кљусе“.

Има тијаше закон о општинским кошевима, донет децембра 1889 г. — ч ја члан I гласаше:

„Да би општине могле да укажу најнужнију помоћ својим становницима у исхрани, кад они услед нероднице или каквог непредвиђеног случаја као: пожара, поплаве, или глади, остану без хране или семена за сејање, имају се у свакој општини подићи општински кошевци

и амбари, у којима ће се чувати храна за намирне оних по-треба, а коју ће становници општине дужни бити да уложе по одредбама овога закона. Општине вароши и варошице могу новчаним уловима основати фонд за ове целия, и у том случају не морају подизати кошеве. О томе ће се решити на општинском збору...“

Све су општине пре рата и мале пуле своје општ. кошеве. Рат их је упропастио али су нам они и у рату помогли, јер је се како готовином тако и житом помогао држава узевши исто од народа у позајмицу. Ти су кошевци пуњени према чл. 2. истог закона:

„Свака пореска глава — изузев слуге — мора да уложи, ако улаже у кукурузу, по 90 к. г. у клипу, — а ако улаже у белом жити — у пшеници, по 60 к. г. у ражи 70, јечму или крупнику по 90 а у овсу по 100 кг...“

Храна је замењивана у варошима и варошицама новцем према пијачној цени дотичног жита, у истом месту.

Сви су се присутни изјаснили за обнову и примену овог закона и да би власти требале на томе да настану, јер после родних година настају гладне...

То би требале да предузму по својој личној иницијативи и саме унђавне општинске управе.

Пример Владислава Јагодића председника општине зарошке у срезу рачанском — нека им је пред очима.

Чух овај паметан разговор па га као користан за народ саопштавам нашим читаоцима, да и они о њему размисле. н. с. с.

Љуте нам се

Љуте нам се и плаћу и с неки наши добронамерни читаоци: *докле ће излазити „Глас Ваљева“ на пола табака?*

Изазиће све дотле докле бар половина наших дужника не измири претплату... како би могли платити штампарии дуг. Молимо их нека се не љуте већ нека нам помогну да што пре дођемо до новца па ћемо одмах дати цео табак а за веће дра-знице и додаток.

Сваки претплатник па и читаоц „Гласа Ваљева“ нека сматра да је то и његов лист, те нека ради да се повећа број добрих претплатника и пријатеља „Гласа Ваљева“. Нека сваки буде како скупљач претплатника тако и претплате и прилога, па нека нам исте шаље на поштански чек 53733 или прелије благотворну листу г. Милићу Милошевићу (радња Јовановић и Антонијевића — Ваљево).

Dr Радоје Мијушковић

ПРОБЛЕМИ НАШЕГ СЕЛА

— Савршетак —

Исто тако, с друге стране, помоглимо му да долази и лакше и јефтиније до ових намирница и потреба, које сам не производи, а мора их имати. Завруге ће му бити најбоља школа, где ће и морално и економски већи користа, само их мора натрени волети и родитељски чувати, ако жели да од њих има добра.

Код произвођачких и потрошачких завруга не сме се остати, већ се морају стварати и за остале границе сеоске делатности одговарајуће завруге, као и нарочито кредитне и здравствене, које ће олакшати и подићи економски и здравствени ниво нашег села. *Задружни систем свађен озбиљно и подржан од најбољег сеоског елемента јесте зора једног лепшег и вреднијег дана, које чека наше село.*

На овом месту, у вези са завругама, морам истаћи једну напомену, која је врло потребна. Понека завруга тешко животара и напредује само зато што код њених чланова није развијена задругарска свест и љубав за њен напредак, па олако препуштају појединцима да врљају и раде за своју личну корист, а не штету задруге и свију чланова. А отуда сви скупа имају много већу штету него што се појединци користе, јер се тим у клици угушује и компромитује принцип задругарства. А то не сме да буде. Сви то добро знају, кад се тако ради и у једној кућној завруги шта с њом биће на крају крајева. *Задруге су бедем економске независности сељака, а тај бедем се мора чувати.* А да то не буде, сами завругари морају да буду много активнији и задуженији за задруге послове, па између себе да бирају највредније и најпоштеније чланове, који ће предао и са љубављу радити на овом општем послу, као што раде и у својој кућној заједници. А свима другим, који хоће од задруге да вуку личну корист, мора се мушки стати на пут и осујетити такав поступак. Честити и поштени задругари и домаћини не смеју остати незаинтерес-

совани и млитави у задружним стварима, већ морају са пуно љубави и енергије узимати учешће. Као и у својој кући, и овде се морају показати као добри домаћини и вршити једну дужност.

У оквиру једног подизања села налази се и један врло актуелни проблем, који је својом озбиљношћу и тежином заинтересовао све редове нашег друштва. *То је неправична преодуженост нашег села.* У сам проблем већу улазак, јер се о њему много писало а и сад се пише, а и због тога што сам уверен, да смо сви ми, без разлике сви, истог мишљења и уверења у својој души у корист нашег сељака, јер су тешке прилике и морална правила на његовој страни. Од правичног решења овог питања зависиће у многом и будућност нашег села, те сам дубоко уверен, да су нам свија жеље у том погледу једнаке: *да та будућност буде што лепша, а у сваком случају боља од његове тешке садашњости.*

Има још и других проблема, који се тичу нашег села, али сматрам ова два, његово просвећивање и економско подизање, као основна и најглавнија. *Ово треба да буде здрав те мељ једне величанствене зграде, која ће се подићи на опште задовољство свију нас.*

Као и за свако велико дело које се ствара, и за ово је потребно имати један изражен план и програм рада, као и организоване људе и раднике, који ће бити немари те нове грађевине.

ЛИСТИЋИ

— из једнога бележника —

Наши стари у жудњи
Ко ће бити већи,
Имало су клуб: „Кадрих
Стићи и утети!“
И данашњи нараштај
Неком циљу жуди,
Основаше ето сад:
„Клуб дебелих људи“.
Чланом може постати
И сва права стети
Овај — који не може
Стаћи — ни утети!

Ж.

Дан пијетитета спрам палих предака

6

Буна се шири Јаким Навиловић и њагон синовац Матија иструју Турке из Ваљево фебруара 1804, а Јаким ће већ 11 марта исте године опсађивати Шаб и Лепрша се скроне и застав из православне цркве у Брањковима на револуцијским ветровима. Радосна је што је постала застава побуњене земље, из њену свечану раздрагаост осмејају се срећно наша данна К. совска Непрећа...“

У даљем разлагању г. Николејевих повлачи разлику између сватања Филипа Вишњивића и Протиних мемоара. Вишњивић је генерални човек, а његова је песма осећање буне и неосећање државне српске, док је Прота Матија у својим Мемоарима у култу Србије која постаје држава. Г. Николејевих одбијаје укоренило мишљење, да су наши устанци изазвани искључиво економским разлозима; сматрам да главни разлог ваља тражити у чињеници што је у нашој раси, која је имала Немањине, живело једно, ројством унакожено,

државотворство. То државотворство се бори са цветима Ропства, али је ту, и у Првом и Другом Уставу. Опширније говори г. Николејевих о Проти Матији као државнику, па се зауставља на њему као писцу.

— Прота Матија је из родитије Србије црпео свој снажни оптимизам. И тај човек је могао написати Мемоаре који ће увек остати класично дело и уибеник патриотизма. Као Градац бистрим језиком, прича Прота крупну историју бурних времена. Прича једним стилем који му осигурава угледно место у историји наше књижевности. Матија је у својој природи имао врло много од онога што Теократ зове рустикалом од физиолошке везе са земљом, са грудом земље, као да је она мати људи, а занимљив је случај Протин приближавања оном простом, јасном, а ипак, детаљном — старачком стилу, Теократовом. Оном стилу античког класика, који осваја читаоца, до сржи његове душе. То је и онај стил коме се француски класик Ла Бриер без

